

JAK VYSADIT STROM

manuál a příloha smlouvy o následné péči

čmelák

SPOLEČNOST PŘÁTEL PŘÍRODY

Strom, který dostanete v rámci projektu výsadeb se Čmelákem, považujte za celoživotní investici. Jak dobře bude váš strom prosperovat a jak dobře bude vypadat závisí na jeho druhu, na stanovišti, které jste pro pěstování vybrali, na péči, kterou mu poskytnete při sázení a také na péči následující po výsadbě.

Pro výsadbu stromů a keřů je **ideální období během vegetačního klidu**, tj. brzy na jaře před vyrašením pupenů nebo na podzim po opadání listů. Chladnější a vlhké počasí umožní rostlinám vytvořit kořeny na novém místě ještě před tím, než teplé počasí podpoří nový růst.

Pro zajištění zdravého vývoje nových stromů a keřů je podstatné, jak budou vysazeny. Dříve však než začnete svůj strom sázet, zjistěte si umístění všech **sítí technického vybavení** (elektřina, plyn, voda...), abyste předešli jeho předčasnému kácení v případě opravy těchto sítí.

1. Převzetí a skladování

Strom, který sázíte, je **prostokořenný**. Ideální je jej po převzetí ihned vysadit. Kořenový systém byl po vyzvednutí z lesní školky 2x obalen v gelovém zvlhčovacím přípravku, aby se předešlo vyschnutí kořenů. Pokud nelze stromy po převzetí ihned vysadit, skladujte je proto na co **nejchladnějším a nejvlhčím** místě zcela mimo dosah slunce a stále je udržovat vlhké.

KOŘENY MOHOU VYSCHNOUT BĚHEM 1 MINUTY!

Vždy je důležité si uvědomit, že kořenový systém byl během přesazování značně redukován. Často se u stromu, jako následek stresu způsobeného přesazováním, projevuje takzvaný **povýsadbový šok**. Ten se projevuje zejména **pomalým růstem a sníženou vitalitou**. Správná příprava stanoviště před a během výsadby spolu s dobrou následnou péčí zkrátí dobu, kdy rostlina trpí tímto povýsadbovým šokem a dovolí stromu se rychleji ujmout na novém místě. Dodržíte-li pečlivě následujících osm jednoduchých kroků tak můžete významně omezit dobu trvání povýsadbového šoku

2. Najděte kořenový krček.

Kořenový krček je místo u báze kmene stromu, kde se **začínají větvit kořeny**. Po nalezení krčku můžete určit, jak hluboká má být díra pro správné vysázení.

3. Vykopejte mělkou a širokou výsadbovou jámu.

Jámu udělejte min. **3x širší** než je průměr kořenového systému, ale hlubokou pouze jako kořenový systém.

PRŮMĚR CCA 60 CM, HLOUBKA 30 CM.

Vykopat širokou jámu je důležité, protože kořeny ujímajícího se stromu se musí v prvních letech rychle protlačit okolní půdou, aby strom dobře zakořenil a zvládnul získávat vodu z dostatečně velkého objemu půdy.

Nakypřete půdu kolem jámy. Na většině stanovišť ve městech a nových výstavbách byla půda při stavbě výrazně zhutněna a je nevhodná pro zdravý růst kořenů. Tím, že nakypříte půdu ve velkém okruhu kolem stromu, umožníte nově se objevujícím kořenům rozšířit se do volné půdy a urychlit zakořenění.

Nakypřete dolních 10 cm půdy v jámě, pokud jámy hloubíte několik dní před výsadbou, a nechejte ji připravenou pro snadné „pohloubení“. Cílem tohoto opatření je, aby jáma zcela nevyschla – strom by zahynul.

4. Umístěte strom do správné výšky.

Před umístěním stromu do jámy, zkontrolujte zda byla vykopána do správné hloubky a **ne více (!)**. Většina kořenů čerstvě zasazeného stromu bude růst ve **svrchních 30 cm půdy**. Je-li strom zasazen příliš hluboko, nové kořeny se vzhledem k nedostatku kyslíku obtížně vyvíjí, a kmen stromu nad krčkem může být poškozen hnilobami. Je lepší zasadit strom o něco výš, 2 - 4 cm nad kořenový krček, než ho zasadit pod jeho úroveň. Vyšší úroveň výsadby navíc dovoluje mírné sesednutí (v případě nakypření dna jámy). Abyste předešli poškození stromu při usazování do jámy, zvedejte strom vždy u kořenového systému a nikdy ne za kmen.

5. Narovnejte strom v jámě.

Ještě než začnete jámu znovu plnit, požádejte někoho, aby se na strom podíval z různých úhlů a zkontroloval zda je **umístěn svisele**. Jakmile totiž začnete jámu zahazovat je již obtížné polohu stromu měnit.

6. Zasypte jámu jemně, ale pevně.

Vyplňte jámu asi do jedné třetiny a citlivě, ale pevně pěchujte zeminu kolem kořenového systému. **Dejte při tom pozor, abyste nepoškodili kmen nebo kořeny.** Doplňte zbytek jámy a zeminu důkladně upěchujte, aby **nevznikly vzduchové kapsy**, které by mohly způsobit zaschnutí kořenů. Abyste předešli tomuto problému, přidejte vždy několik centimetrů půdy a pokropte ji vodou, což napomůže sesedání. Opakujte tento postup dokud není jáma plná a strom pevně usazen. U prostokořenných stromů se při sázení se může používat hnojivo, neboť pro první rok života nemá strom obvykle dostatek živin z nového substrátu.

7. Upevněte podpůrné kůly, ochrany a závlahovou rouru.

V dodávce obdržíte:

- a) 3 dubové kůly
- b) 3 smrkové latě
- c) vruty
- d) tkaný vázací popruh pro fixaci kmenu v trojnoze + podložka
- e) 70 cm závlahová roura „husí krk“
- f) plastová ochrana kmenu + drátek pro upevnění

Ochranné ukotvení je potřeba na větrném stanovišti a na místech, kde hrozí poškození sekačkou na trávu a vandalismus. Tři kůly (tzv. **trojnoha**) ve spojení s popruhem budou držet strom vzpřímeně a zároveň poskytnou pružnost a minimalizují možnost poškození kmene. Kotvení ke kůlům odstraňte po prvních dvou letech růstu. Ochranné ukotvení nechejte tak dlouho jak to bude bezpodmínečně nutné, jen kontrolujte zda nedochází k poškození kmene.

8. Můžete pokrýt povrch zasypané jámy mulčem.

Mulč je organický materiál, který se aplikuje do prostoru kolem stromu. Slouží jako **příkryvka**, která zadržuje vlhkost, chrání před extrémními teplotami, jak vysokými

tak nízkými, a snižuje konkurenci trav a plevelů.

Dobré je použít **drcené listí, borové jehličí, drcenou kůru, rašeliník nebo dřevěné štěpky**. Ideální je pěti až deseti centimetrová vrstva. Více jak deset centimetrů může způsobit problémy s výměnou vzduchu. Při mulčování byste měli dbát na to, aby **mulč nebyl v kontaktu s kmenem** stromu. To by mohlo způsobit poškození kůry a kambia u báze kmene. Prostor bez mulče, tři až pět centimetrů široký, je dostatečnou ochranou před poškozením kmene.

9. Následná péče.

STROMY ALESPŮŇ 1X ZA MĚSÍC KONTROLUJTE!

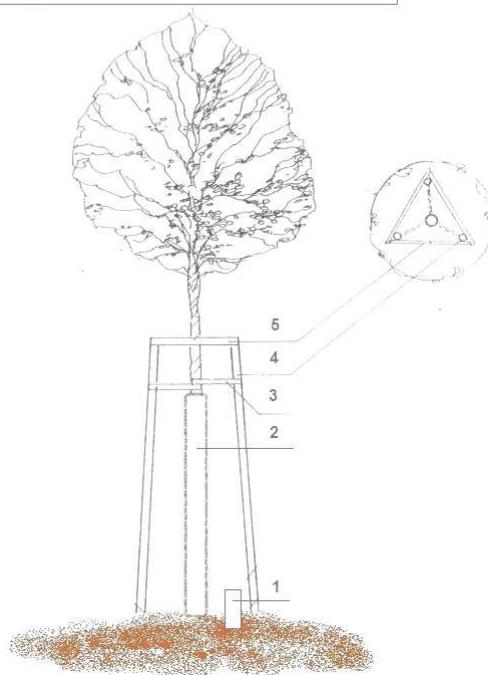
Udržujte půdu vlhkou, ale ne promáčenou; přemokření způsobí nedostatek kyslíku u kořenů, které se projeví žloutnutím nebo opadem listů. Správný čas na zalévání je, když je půda pod namulčovaným povrchem suchá. Zalévejte spíše méně často, ale vydatně, na podzim zpravidla již není doplňující závlivka potřeba.

Další povýsadbová péče může zahrnovat **výchovný řez**. Poškozené větve a zředění korunky (je-li nutné) se dělá při výsadbě. S výchovným řezem pro správné zapěstování koruny je vhodné počkat až do doby, kdy se strom na novém stanovišti ujme. Vždy se snažte zapěstovat jeden silný průběžný terminál a kosterní větve v dostatečném rozestupu.

*Poté co dokončíte těchto devět kroků, další růst a prospěch vašeho nového stromu nebo keře zajistí běžná péče a příznivé počasí. Stromy jsou **cenným přínosem pro krajinu**, zahradu a její obyvatele. Jsou dlouhodobým zdrojem krásy a potěšení pro lidi všech generací. Pakliže vyvstane otázka, týkající se odborné péče o váš strom, obraťte se pro profesionální pomoc na Obnovu krajiny, Bořivoj Pavlata, 777 749 311.*

Tento text byl převzat z webových stránek Sekce péče o dřeviny - SZKT,o.s. a upraven pro potřeby o.s. Čmelák

UKÁZKA VÝSADBY A KOTVENÍ VZROSTLÝCH STROMŮ

1. PLASTOVÁ ZÁVLAHOVÁ ROURA
2. PLASTOVÁ OCHRANA KMENE
3. TKANÝ VÁZACÍ POPRUH
4. KOTEVNÍ KŮL - 3x
5. SPOJOVACÍ LATĚ - 3x